

© 2017 Le Phare du Kanaal

COWORKING SPACES

Welke dynamieken in het Brussels Gewest?

Coworking spaces zijn in tal van steden volop in ontwikkeling. Deze trend wordt ook bevestigd in het Brussels Gewest waar het aantal coworking spaces de laatste jaren enorm is toegenomen. De plekken weerspiegelen de veranderingen die zich momenteel voordoen binnen de arbeidswereld (digitale revolutie, flexibiliteitsvereisten...) en ze spelen een rol in de ontwikkeling van de stad en van bepaalde wijken. Maar over wat voor ruimtes gaat het? Hoeveel zijn er in Brussel en waar bevinden ze zich? Welke dynamieken kunnen ze teweegbrengen in de Brusselse wijken?

Third places, coworking spaces, incubatoren,... Wat zijn de verschillen?

Coworking spaces en third places

Coworking spaces zijn gedeelde werkruimtes, voorzien van faciliteiten als een breedbandverbinding, printers en vergaderzalen, en gehuurd door een aantal gebruikers die er samen werken.

De opkomst van coworking spaces wordt vaak in verband gebracht met die van de "third places": plaatsen waar wordt samengewerkt en die noch de woonplaats ("first place"), noch de traditionele werkplaats ("second place") zijn. De contacten die er worden gelegd, stimuleren kennisuitwisseling, experiment en innovatie.

ABOUT.brussels #01

Januari 2020

Redactie:

Louison CUVELIER

Opdrachthouder

Territoriale Kennis

Meer informatie:

www.perspective.brussels

Naamsestraat 59 - 1000 Brussel.

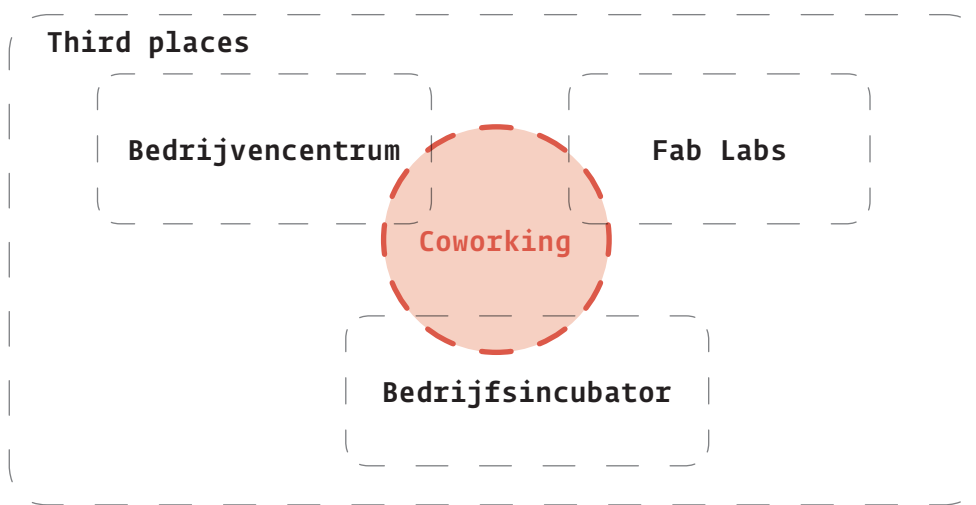
Coworking spaces en andere gedeelde werkruimtes

Er bestaat een verscheidenheid aan gedeelde werkruimtes waaronder coworking spaces, maar ook Fab Labs, living labs, bedrijfsincubatoren of zakencentra.

Met uitzondering van de Fab Labs, die specifiek gekenmerkt worden door het samenbrengen van digitale productiemiddelen, zijn deze verschillende ruimtes soms moeilijk te onderscheiden en vele vallen dan ook eerder onder hybride categorieën.

Zo kan een bedrijfsincubator of een bedrijvencentrum ook een coworking-dimensie omvatten. Omgekeerd kunnen coworking spaces hun leden opleidings- en coachingsessies aanbieden of privékantoren ter beschikking stellen.

FIGUUR 1 HYBRIDE GEDEELDE RUIMTES

De idee van een community

Het is moeilijk om coworking spaces heel precies te definiëren, maar in theorie onderscheiden ze zich van andere gedeelde werkplekken door hun vermogen om uitwisselingen en het delen van kennis te bevorderen. Men gaat ervan uit dat er tussen de leden een netwerk van wederzijdse hulp of zelfs een "community" ontstaat.

Verschillende elementen moeten deze dynamiek bevorderen. Er kunnen ontmoetings- en ontspanningsruimtes zijn en soms is er ook een persoon aanwezig die instaat voor de ondersteuning en versterking van het netwerk. Steeds meer coworking spaces organiseren ook evenementen voor hun leden.

Toch blijft het heel moeilijk om de aan- of afwezigheid van zo'n community in coworking spaces te objectiveren.

LEXICON

Bedrijvencentrum: soms ook businesscenter of zakencentrum genoemd. Het biedt gebruikers kantoren, vergaderzalen en een pakket van diensten aan. Deze plekken zijn normaal gesproken gericht op een hoog niveau van diensten (domiciliëring, secretariaat...), maar niet op de samenwerking tussen hun klanten (La Métropole de Lyon, 2016).

Bedrijfsincubator: deze stelt lokalen ter beschikking van ondernemers tegen een bescheiden tarief, evenals diensten en een begeleiding voor de ontwikkeling van hun project. De samenwerking tussen structuren is niet de eerste prioriteit, maar kan in bepaalde situaties wel ontstaan (La Métropole de Lyon, 2016).

Fab Lab: het concept Fab Lab werd gedefinieerd binnen het MIT (Massachusetts Institute of Technology). Het betreft een FABrication LABoratorium dat open staat voor het publiek en waar men digitale productietools vindt, zoals 3D-printers, lasersnijders...
www.innovatech.be.

Living Lab: een plek waar innovatieve producten en diensten worden ontworpen en waar de gebruiker centraal staat in het innovatieproces
www.innovatech.be.

Deeleconomie: delen of uitwisselen van goederen (auto, woning, parking ...) en diensten (carpoolen, klusjes ...) tussen particulieren, tegen betaling (verkoop, verhuur, dienstverlening) of zonder uitwisseling van geld (giften, ruil, vrijwilligerswerk). De deeleconomie ontwikkelt zich via een digitaal netwerk (IAU Île-de-France, 2017).

Naar een diversificatie van coworking spaces en hun gebruikers

Oorsprong van de coworking spaces

Coworking spaces zijn ontstaan in de jaren 2000, in het kielzog van de ontwikkeling van de digitalisering en de deeleconomie. In het begin waren ze vooral voorbehouden voor zelfstandigen en kleine ondernemers. Door gezamenlijk een werkruimte te huren, verminderden zij hun kosten en vonden ze een stimulerende omgeving die hen in staat stelde het professionele isolement te doorbreken. Deze vaak nog steeds bestaande coworking spaces zijn middelgroot en worden doorgaans beheerd door de oprichters. Deze laatsten oefenen er bovendien hun eigen beroep uit.

Naar een diversificatie

In de loop der jaren is er een verscheidenheid aan coworking spaces tot stand gekomen en hebben zich nieuwe spelers in het veld gewaagd.

Zo worden tegenwoordig heel wat coworking spaces gecreëerd door ondernemers wier hoofdactiviteit precies bestaat in het ontwikkelen en beheren van nieuwe ruimtes. Sommige van deze ondernemingen, die soms aanvankelijk kleine start-ups waren, beschikken over meerdere coworking spaces in dezelfde stad of zelfs in verschillende landen. WeWork is vandaag bijvoorbeeld de grootste speler ter wereld binnen deze sector en telt wereldwijd 260 centra.

Ook vastgoedpromotoren werken sinds kort ook mee aan de ontwikkeling van coworking spaces. Zowel in gerenoveerde gebouwen als in nieuwe gebouwen nemen uitbaters van coworking spaces een prominente plaats in (Overzicht van het kantorenpark, 2019). Bovendien hebben vastgoedbedrijven zoals Befimmo en Eaglestone onlangs de overname aangekondigd van respectievelijk de aandelen van Silversquare (overname ten belope van 61% voor Befimmo) en van Welkin & Meraki (33% voor Eaglestone).

Ten slotte zijn er ook overheidsinitiatieven die in deze richting gaan. Het netwerk Brucenter groepeerde bijvoorbeeld acht bedrijvencentra die ondersteund worden door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest via citydev.brussels (de ontwikkelingsmaatschappij van het Brussels Gewest). Sinds begin 2018 heeft de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM) een Innovation Hub opgericht met als doel innovatie te stimuleren in de sector van de sociale huisvesting in Brussel. In dat kader staat de maatschappij samen met Creative District in voor het beheer van de coworking space "Innovation 4 society" in een gebouw dat ze aankocht in de Gulden-Vlieslaan.

Een veelheid aan gebruikers

Ook het aantal gebruikers is toegenomen. Naast freelancers, zelfstandigen en oprichters van start-ups zien we er ook steeds meer werknemers van bedrijven.

Sommige bedrijven, zoals Club Med Benelux¹, vestigen zowaar hun domicilie in een coworking space. De ondernemingen die zich er vestigen, en ook de kleine ondernemers, worden aangetrokken door de flexibele toegang tot deze ruimtes, zonder verbintenis op lange termijn. Er is in dit geval immers geen sprake van een klassieke huurovereenkomst, maar wel van een dienstencontract met verschillende formules (per dag, per maand, per jaar...). De ruimte waarin het team zich vestigt, kan ook snel ingewisseld worden voor een andere, grotere of kleinere ruimte naargelang de evolutie van de onderneming.

De aanwezigheid van deze nieuwe gebruikers heeft trouwens ook gevolgen voor de bedoeeling van de vraag, die almaar sterker gericht is op grote ruimtes met een aanbod aan privékantoorruimtes.

OPERATOREN MET MEER DAN ÉÉN LOCATIE (BESTAAND OF IN VOORBEREIDING) IN HET BRUSSELS GEWEST

- > Spaces (7)
- > Silversquare (9)
- > Tribes (4)
- > We Work (4)
- > Fosbury & Sons (3)
- > The Library (3)
- > Firma (2)
- > The Loft (2)
- > The Mug (2)
- > Transforma (2)
- > Welkin & Meraki (2)

"Ongeveer de helft van onze leden komt uit grotere bedrijven. Momenteel kunnen bedrijven tot 100 medewerkers privékantoren hebben bij Fosbury & Sons. Er zijn echter ook veel grotere multinationals die beslissen om sommige van hun plaatselijke teams in onze kantoren te vestigen. We zien een steeds grotere belangstelling van grote bedrijven, zoveel is zeker."

Claire Senden,
Research & Development,
Fosbury & Sons.

¹ « Le coworking, un outil de mobilité pour les entreprises », Le Soir, 21/09/2018, p. 10.

Andere bedrijven laten hun werknemers toe om te werken in een coworking space zonder zich er te domiciliëren. Dit is bijvoorbeeld het geval voor Orange, dat regelmatig gebruik maakt van de coworking spaces van Transforma voor zijn teams die aan innovatieprogramma's werken².

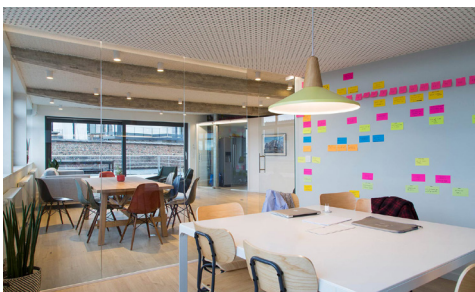
Een dergelijke formule biedt de werknemers de mogelijkheid om te worden opgenomen in een stimulerende werkomgeving en om contacten te leggen met de ondernemers die ter plaatse aanwezig zijn. Dit zou de creativiteit en innovatie van werknemers moeten bevorderen.

Het abonnement op een coworking space biedt werknemers ook de flexibiliteit om hun werkplek te kiezen in functie van hun behoeften. Door af te wisselen tussen verschillende ruimtes, die nu eens dicht bij hun klanten liggen en dan weer dicht bij hun woonplaats, kunnen de coworkers hun reistijden verkorten.

Een van de grootste pluspunten van deze plekken is het design en het comfort dat ze bieden. Ze worden dikwijls ontworpen door interieurarchitecten en designers en zo bieden ze een aangename sfeer en een steeds fraaiere aankleding. Ze zijn mijlenver verwijderd van landschapsbureaus met scheidingswanden en doen de grens tussen de woon- en werkplaats bovendien vervagen.

↑ **Foto 1:** Silversquare Triomphe is de eerste coworking space die werd verwezenlijkt samen met Befimmo, de eigenaar van dit gebouw aan de Arnaud Fraiteurlaan. Ze omvat drie verdiepingen en wordt gekenmerkt door een grote aandacht voor verfraaiing. ©perspective.brussels

↑ **Foto 2:** Monday, een kleine coworking space in de Gulden-Vliesgalerij. Het gaat om een "gespecialiseerde" ruimte die gewijd is aan creatieve beroepen ("Monday behoudt zich het recht voor om zijn leden te kiezen om zo te zorgen voor een goede samenhang van de groep"). Er is maar een enkele abonnementsformule mogelijk en een gegarandeerde toegang 24/7. ©Monday 2018

↑ **Foto 3:** Factory Forty, een middelgrote "gedecentraliseerde" coworking space (Vorst). Ze bestaat uit 70 volledig toegeruste plaatsen, flexibele of privékantoren en diverse aansluitingsformules. Bijzonder zijn de tuin en het kippenhok. ©Factory Forty

EN STUDENTEN?

Volgens de Cel Studentenleven van het Brussels Gewest* wordt ook de vraag naar "studyspaces" of studieplaatsen steeds groter. Deze vraag overstijgt ruimschoots het aanbod tijdens de blok- en examenperiodes. De coworking spaces zouden hiervoor een aanvulling kunnen zijn. Silversquare Triomphe, strategisch gelegen tussen de Pleincampus en Solbosh, VUB en ULB, heeft recent een speciaal en goedkoop forfait voorzien voor studenten.

KENMERKEN

De coworking spaces onderscheiden zich onderling door een of meerdere van deze kenmerken:

- > De samenstelling van hun leden: diversiteit aan vakgebieden of specialisaties
- > De grootte van de locatie en het aantal leden dat er terecht kan
- > De veelzijdigheid van beschikbare kantoren: flexibele kantoren in een gedeelde ruimte (geen vaste plaats), een vast kantoor in een open of gesloten gedeelde ruimte, een privékantoor, een virtueel kantoor (domiciliëring van de zetel van het bedrijf)
- > Het aantal mogelijke abonnementsformules
- > De openingsuren van de locatie (24/7 of beperkt)
- > Al dan niet toegang tot andere coworking-centra
- > Aandacht voor het design van de locatie
- > De mate van animatie van de ruimte (regelmatige evenementen, ...)
- > De omvang van de aangeboden diensten, andere dan kantoordiensten: bibliotheek, tuin, privéparking, ontspanningsruimte, café/restaurant, sportzaal ...

* De Cel Studentenleven is de Brusselse organisatie die de studenten moet helpen bij hun huisvesting en hun dagelijkse leven in het Brussels Gewest (www.perspective.brussels).

Situering van de coworking spaces in het Brussels Gewest

In 2019 tellen we 68 coworking spaces (Brussels Gewest en nabije rand) en 18 in voorbereiding (die de komende jaren het levenslicht zouden moeten zien).

Een sterke centraliteit

We stellen een concentratie van de coworking spaces vast in de Vijfhoek en in de eerste kroon³: hier bevinden zich 59 ruimtes (bestaand en in voorbereiding).

Meer in het bijzonder zien we een eerste groepering in de Europese wijk en een tweede rond de Louizalaan. Een derde concentratie van coworking spaces is zichtbaar in het stadscentrum en deze loopt door tot in de Noordwijk. Opvallend: bijna de helft van de ruimtes in deze zone bevindt zich nog in de ontwerpfase. Dit deel van het Brusselse grondgebied ondergaat talrijke veranderingen (realisatie van de voetgangerszone, herstructurering van de Manhattanwijk, vastgoed- en culturele projecten rond het Kanaal) waar de coworking spaces bij aansluiten.

Strategische ligging van de gedecentraliseerde ruimtes

Achttien andere coworking spaces liggen verspreid over de rest van het gewestelijk grondgebied, in de tweede kroon. De meeste van deze ruimtes bevinden zich op strategische punten in de buurt van een afrit van een autosnelweg of een metro- of treinstation. Zo ligt de gloednieuwe ruimte van Silversquare bijvoorbeeld naast het station Delta en de E411, die van Transforma (Evere) naast de E40, terwijl Factory Forty (Vorst) en Fosbury & Sons (Bosvoorde) zich in de buurt van de Grote Ring bevinden.

In de rand rond het Brussels Gewest⁴ zijn er 9 coworking spaces, waarvan er 6 in de buurt van de luchthaven liggen. Dit gebied is een belangrijke economische pool in het grootste gebied en telt met name verschillende grote ondernemingen die actief zijn in de sector van de dienstverlening aan ondernemingen.

Nabijheid van het openbaarvervoernet

Behalve een verbinding met de belangrijke verkeersassen van het Gewest, is er ook een sterke nabijheid van het Brusselse netwerk van openbaar vervoer, en dit voor alle coworking spaces. Meer dan 85% van de ruimtes bevindt zich op minder dan 200 meter van een hoogwaardige openbaarvervoerlijn (dit zijn de trein- en metrolijnen alsook de tram- en buslijnen in eigen bedding).

Naast een uitstekende toegankelijkheid en, in de meeste gevallen, een centrale ligging in het hart van een al dynamische omgeving, kunnen ook andere criteria een rol spelen bij de keuze van de locatie van de coworking spaces. We hebben het dan over de kostprijs en de omvang van het beschikbare gebouw, de architecturale kwaliteit, de nabijheid tot andere bedrijven of de aanwezigheid van groene ruimtes.

68

bestaande coworking spaces

18

in voorbereiding

59

coworking spaces (bestaand en in voorbereiding) in de Vijfhoek en de eerste kroon.

METHODOLOGIE

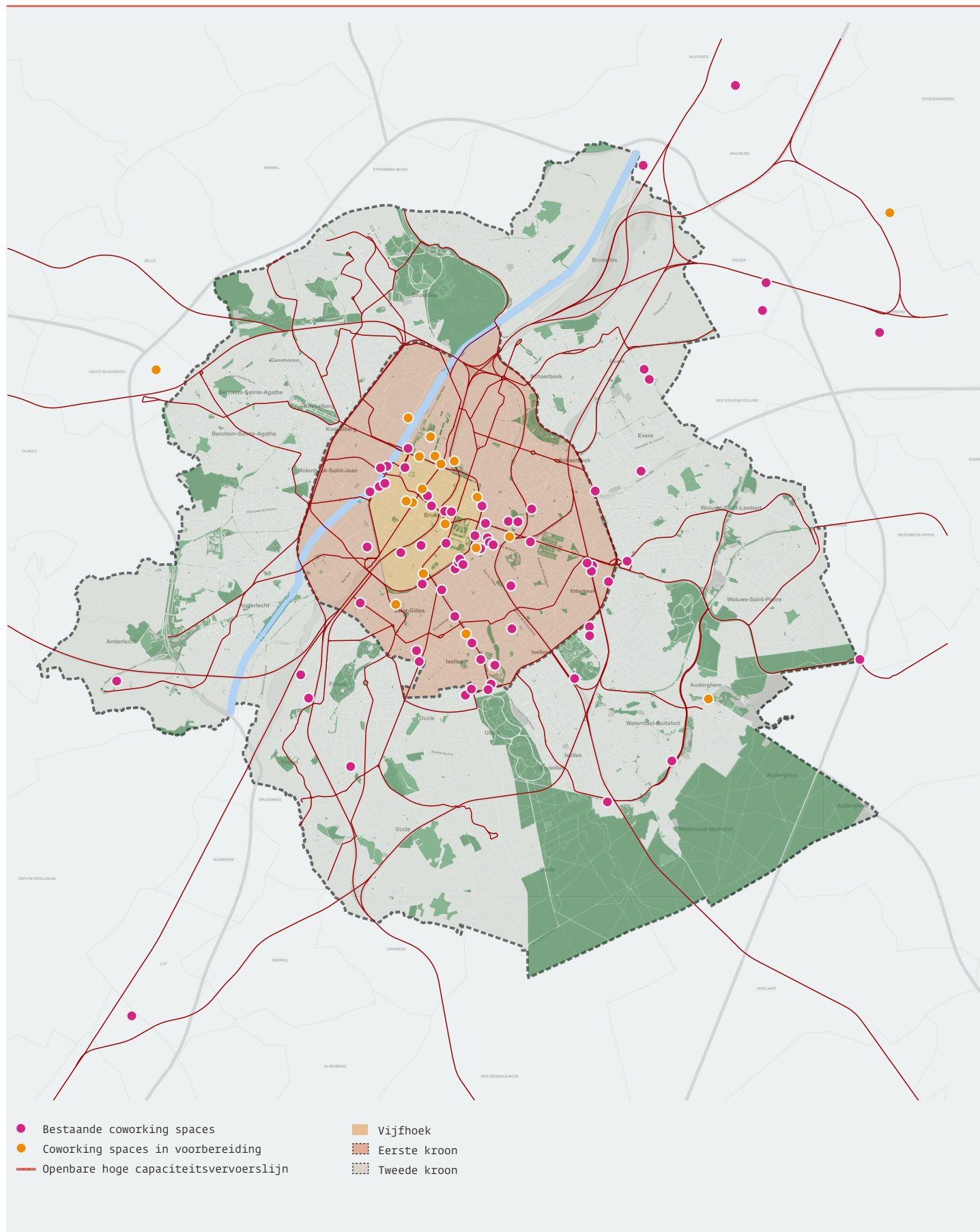
De coworking spaces waarmee rekening werd gehouden bij het opmaken van deze kaart, zijn ons bekend van opzoekingen op het internet en persartikels. De plekken waarvan de websites melding maken van het aanbieden van coworking, werden hier opgenomen. Het is mogelijk dat sommige van deze ruimtes hybride kenmerken hebben, terwijl andere volledig gewijd zijn aan coworking.

De volledigheid van deze lijst is niet gegarandeerd. Kleine ruimtes, zonder bekendheid in de media of zonder website, werden mogelijk niet opgenomen.

³ Verwijst naar de wijken tussen de Kleine Ring en de "ring" van de Churchilllaan (in het zuiden), de militaire lanen (in het oosten: Generaal Jacques, Generaal Meiser, Brand Whitlock, Auguste Reyers, Generaal Wahis) en de spoorwegen (in het westen).

⁴ Een perimeter van 5 km buiten de gewestgrens.

KAART 1 Situering van de coworking spaces

Bron: perspective.brussels

Ruimtelijke perspectieven

Nieuwe dynamiek in het vastgoedaanbod ?

Vanuit het standpunt van het vastgoed zien velen de opkomst van coworking spaces als een nieuwe hefboom om een huidig aanbod van eerder verouderde kantoorruimtes nieuw leven in te blazen.

Dit is gedeeltelijk de uitdaging die zich stelt in de transformatie van de Manhattanwijk nabij het Noordstation, waar de kantoorloftoren de voorbije jaren werden verlaten door verschillende grote gebruikers. Inmiddels vestigden er zich vier grote operatoren van coworking spaces (We Work, Spaces, Fosbury & Sons en Silversquare). Zij zien de centrale ligging van de wijk en de uitstekende bereikbaarheid met het openbaar vervoer als troeven.

De ontwikkeling van coworking spaces is waarschijnlijk niet het enige antwoord op deze opgave, temeer daar het momenteel moeilijk is om te weten of deze trend van coworking spaces zich op lange termijn zal verderzetten. Tal van grote spelers van coworking zien weliswaar potentieel in Brussel, maar we hebben geen duidelijk beeld van de reële bezetting van deze ruimtes, die echter steeds groter worden qua oppervlakte. Een zekere huurleegstand is dus mogelijk zonder dat de vastgoedmarkt hier inzicht in heeft (Overzicht van het kantorenpark, 2019). De moeilijkheden die WeWork momenteel ondervindt (onderneming die op de rand van het faillissement staat en overgenomen werd door Soft Bank, gedwongen vertrek van de directeur, ...) getuigen van de kwetsbaarheid van de markt.

Het kan echter ook dat de komst van de coworking spaces het huidige kantooraanbod van het Brussels Gewest en mogelijk ook de werkwijzen van de ondernemingen in vraag stelt. Eigenaars van kantoren en ook bedrijven lijken er immers alle belang bij te hebben om zich te onderscheiden en bepaalde "ingrediënten" van het succes van de coworking spaces over te nemen: meer flexibiliteit, zowel op het vlak van uurroosters als wat de werkplaats betreft, een aantrekkelijke werkomgeving, een aanbod aan innovatieve diensten voor de werknemers...

TABEL 1 Laatste grote bezettingen

Operatoren	M ²	Wijk	Opening
Spaces	4355	Europese wijk (Belliard 40)	2018
Spaces	2000	Gedecentraliseerd (City Dox)	2019
Spaces	4500	Noordwijk (Gare Maritime Tour & Taxis)	2019
Spaces	3423	Gedecentraliseerd (Hermann De-broux)	2019
Spaces	4500	Noordwijk (Manhattan)	2019
Spaces	3155	Vijfhoek (Tweed)	2020
WeWork	6400	Europese wijk (Light-On)	2020
WeWork	16500	Vijfhoek (Multitower)	2020
Tribes	3700	Buitenwijken (Luchthaven)	2018
Silversquare	4500	Gedecentraliseerd (Triomphe)	2018
Silversquare	7200	Louizawijk (Platinum)	2020
Silversquare	3000	Vijfhoek (Central Gate)	2020
Silversquare	10500	Noordwijk (Quatuor)	2021
Fosbury & Sons	5235	Noordwijk (Seven)	2019
Fosbury & Sons	3000	Rand (Groot-Bijgaarden)	2019
Fosbury & Sons	7500	Vijfhoek (Le Dôme)	> 2020

Bron: www.jll.be

Concurrentie met kleine kantoorruimtes

Dan rijst nog de vraag over de toekomst van de kleine kantooroppervlakten waarvoor de eigenaars almaar minder huurders vinden (Overzicht van het kantorenpark, 2019). In plaats van een verbintenis aan te gaan onder de vorm van een vaste huurovereenkomst met alle bijhorende administratieve stappen, lijken de bedrijven zich eerder te richten op coworking spaces die flexibelere oplossingen bieden. Er moet dus worden nagedacht over de evolutie en de eventuele reconversie van deze kantoren in het Brussels Gewest.

Welke impact op de wijken ?

Zoals we eerder gezien hebben, ligt het merendeel van de coworking spaces in de centrale wijken, gekenmerkt door een dynamiek die typisch is voor stadscentra. Gezien de vele activiteiten die hier plaatsvinden, is het moeilijk om de specifieke effecten van de coworking spaces op hun omgeving te identificeren. In wijken die sterk gekenmerkt worden door de aanwezigheid van kantoren, is het echter niet ondenkbaar dat coworking spaces nieuw leven kunnen brengen door de komst van nieuwe profielen: meer jonge ondernemers dan werknemers, en met werkuren die buiten het kader van 9 tot 17 uur vallen.

Ook de activering van de benedenverdiepingen van de coworking spaces kan hiertoe bijdragen. Steeds meer centra integreren een café of een restaurant onderin het gebouw dat voor iedereen toegankelijk is: zo openen ze zich naar de wijk. Door de aanwezigheid van een winkel of door de verhuur van vergaderzalen dragen ze bij tot het aanbod aan handelszaken of buurtvoorzieningen (vergaderzaal, feestzaal,...) in het gebied waar ze zich vestigen. We wijzen er echter op dat de financiële toegankelijkheid van deze plekken beperkt kan blijven.

↑ Foto 4: De coworking space Le Phare du Kanaal (Molenbeek) omvat ook een café en restaurant. ©2017 Le Phare

↑ Foto 5: Spaces (Belliardstraat) biedt leden en andere werknemers in de wijk de mogelijkheid om 's middags van het restaurant gebruik te maken en vergaderzalen te huren. ©perspective.brussels

Verwachtingen op het vlak van mobiliteit

Op het vlak van mobiliteit wijzen de deelnemers aan de coworking-dynamiek op de positieve impact van deze nieuwe trend op het Brusselse autoverkeer. Beschikt een organisatie over een netwerk van antennes die verspreid zijn over het grootstedelijk gebied (tot zelfs over België en de buurlanden), dan kunnen haar leden immers vanop verschillende plaatsen werken, bijvoorbeeld dichtbij hun woonplaats of bij een werkvergadering, zodat ze hun verplaatsingen kunnen beperken.

Rekening houdend met het feit dat de helft van de Brusselse werknemers buiten de grenzen van het Gewest woont, kunnen we dus stellen dat de coworking spaces die op het vlak van mobiliteit veelbelovend zijn, degene zijn die zich bevinden in de buurt van de stations, de belangrijkste afritten van de Grote Brusselse Ring of in de tweede kroon. Er dient echter te worden opgemerkt dat de locaties in de rand nog grotendeels in de minderheid zijn en dat hun succes niet gegarandeerd is. In ieder geval verdienen de effecten van deze nieuwe manieren van werken op de Brusselse mobiliteit bijzondere aandacht.

BRONNEN

Arnaud Scaillez en Diane-Gabrielle Tremblay, "Coworking, fab labs en living labs", Territoire en mouvement *Revue de géographie et aménagement* [Online], 34 | 2017, online geplaatst op 16 juni 2017, geraadpleegd op 27 april 2019. URL : <http://journals.openedition.org/tem/4200;DOI:10.4000/tem.4200>

Bruno Moriset, «Building New Places of the Creative Economy. The Rise of Coworking Spaces», 2013

IAU idF, «Les tiers-lieux: de nouveaux espaces pour travailler autrement» Note rapide n°755, Septembre 2017.

Ilaria Mariotti, Carolina Pacchi & Stefano Di Vita (2017): «Coworking Spaces in Milan: Location Patterns and Urban Effects», *Journal of Urban Technology*, DOI: 10.1080/10630732.2017.1311556

Janet Merkel, «Coworking in the City», *Ephemera*, 15 (2), 2015, pp.121-139

JLL, « Brussels Flex Market 2019 », Research Report, 25/04/2019. URL : <https://www.jll.be/fr/etudes-recherche>

Julian Waters-Lynch, et al., «Coworking: A Transdisciplinary Overview», 2017

La Métropole de Lyon, Direction de la Prospective et du dialogue public, *Coworking, pourquoi? comment? où?* 2016

Perspective.brussels, "Overzicht van het kantorenpark nr. 38: Stand van zaken 2016, 2017 en pipeline - Zoom op het GGB Louiza", 2019

Verantwoordelijke uitgever

Christophe SOIL,

Directeur generaal van perspective.brussels
Naamsestraat 59 - 1000 Brussel.

De hier gepresenteerde resultaten zijn slechts ter informatie. Ze hebben geen juridisch karakter.

Reproductie toegestaan met bronvermelding - © 2019 perspective.brussels